

a colligunt, spargunt, detinetur veritas a qua in ejus nomine pellunt spiritum immundum; & in templorum sacrilegorum iniquitate inventa est veritas, qua colebant ignotum Deum; & in dæmonum iniquitate inventa est veritas, qua confessi sunt Christum. Sic & in hæreticorum iniquitate inventa veritas non neganda est, qua detinetur baptismi sacramentum.

* *Alias 14
de verb.
Apost.*

SERMO CCXCIV.*

b *Habitus b in Basilica Majorum, in Natali
martyris Gudentis, V. Kalendas
Julii.*

De Baptismo parvulorum contra pelagianos.

CAPUT I.

I. IN natali sancti Joannis inter cetera quæ dicenda videbantur, ad baptismum par-

a Editi, quia Melius MSS. quæ.

b Hunc titulum præfixum habet in vetere libro PP. cis-terciensium S. Crucis in Jerusalem de Urbe. Sermonis tempus, occasionem & locum jam antè noveramus, partim ex ipsius exordio, quo significatur habitus in festo martyris paulò post superiorem de Natali Joannis Baptiste Tractatum; partim ex illis Augustini ad Aurelium carthaginensem episcopum verbis in lib. de Gestis Pelagii cap. II. Unde coacti sumus sollicitu sine caritatis, quam erga Ecclesiam Christi, per gratiam Christi, nos habere convenit, etiam ad beata memorie Marcellinum, qui eos quotidie disputatores molestissimos patiebatur, & me per litteras consulebat, de quibusdam istarum quæstionibus scribere, & maxime de Baptismo parvulorum: de quo etiam postea, te jubente, in basilica Majorum, gestans quoque in manibus epistolam gloriosissimi martyris Cipriani, & de hac re verba ejus recitans atque pertractans, ut error iste nefarius de quorundam cordibus auferretur, quibus persuasa fuerant, quæ in his Gestis videmus damnata, adjutus orationibus tuis, quantum potui, laboravi. In isto loco, pro in basilica Majorum, quod

ibi

vulorum noster sermo deductus est, & quia jam prolixus erat, & de illo terminando cogitabatur, non tanta dicta sunt de tanta quæstione, quanta in tanto periculo à sollicitis dici debuerunt. Sollicitos autem nos facit, non ipsa sententia jam olim in Ecclesia catholica summa auctoritate fundata, sed disputationes quorundam, quæ modò crebrescere, & multorum animos evertere moliantur. Hodie ergo, adjuvante Domino, placuit nobis hinc loqui. Diem quidem sollemnem martyris celebramus; sed major causa est omnium fidelium, quàm tantummodò martyrum. Non enim omnes fideles etiam martyres, sed illi ideo martyres, quia fideles. Videamus ergo quid ab eis proponatur, quid eos movet: quoniam & de ipsis non tam refellendis quàm sanandis cogitare debemus.

2. Concedunt parvulos baptizari oportere. Non ergo quæstio est inter nos & ipsos, utrum parvuli baptizandi sint; sed de causa quæritur, quare baptizandi sint. Hoc ergo quod concedunt, sine ulla cum ipsis dubitatione tenent.

TOM. V.

EE

nea-

Baptizandos parvulos pelagianii concedunt, non propter vitam æternam, sed propter regnum cælorum.

Ibi ferebat idem liber prima editione, alii Majorini legunt, alii Majore. Exstat supra Sermo 258. dictus ad basilicam Majorem: & contra Ser. 34. ad Majores, & Ser. 165. in basilica Majorum. Victor tandem lib. 1. de Persecutione vandallica, ubi lepinus in excusis, basilicam Majorem, in vetere Colbertino codice habet, basilicam Majorum. Sermonem autem hunc citati loci auctoritate referunt ad Christi annum 413. quia ibi testatur Augustinus habitum esse post scriptos ad Marcellinum contra pelagianam heresim libros, de Peccatorum meritis & remissione, qui pertinent ad annum 412. Hoc autem anno 412. die 14. Junii cirtensi Concilio aderat Augustinus, neque hos apud Carthaginem Sermones in Natali, sive post Natalem S. Joannis habere potuit citius anno 413. quo anno re vera longiore hac in urbe moram fecit, usque ad Marcellini cadem. Porro in martyrologiis aliquot Gaudentii Mart. ex Africa mentio fit VI. Kal. Julii, sed Gudentis nusquam.

CAPUT II.

neamus. Baptizandos esse parvulos, nemo dubitat. Nemo dubitet, quando nec illi hinc dubitant, qui ex parte aliqua contradicunt.*
 SED nos dicimus, eos aliter salutem & vitam æternam non habituros, nisi baptizentur in Christo: illi autem dicunt non propter salutem, non propter vitam æternam, sed propter regnum cælorum. Quid sit hoc, dum exponimus, ut possumus, parumper attendite. Parvulus, inquit, etsi non baptizetur, merito innocentia, eo quod nullum habeat omnino nec proprium, nec originale peccatum, nec ex se, nec de Adam tractum, necesse est, ajunt, ut habeat salutem & vitam æternam, etiamsi non baptizetur; sed propterea baptizandus est, ut intret etiam in regnum Dei, hoc est, in regnum cælorum. Si discutendum est hoc, discutendum est utique propter illos, non propter nos. Fratres enim nostri sunt, permoti sunt profunditate quaestionis; sed regi debuerunt gubernaculo auctoritatis. Cum enim dicunt, non esse baptizandos salutis & vitæ æternæ percipiendæ causa, sed tantummodo regni cælorum & regni Dei; baptizandos quidem fatentur, sed non propter vitam æternam, sed propter regnum cælorum. Quid de vita æterna? Habebunt, inquit. Quare habebunt? Quia nullum peccatum habent, & ad damnationem pertinere non possunt. Ergo est vita æterna extra regnum cælorum?

CAP. III.
 Vitam æternam non esse præter regnum cælorum.

3. PRIMUS hic error aversandus ab auri-
 bus, exstirpandus à mentibus. Hoc novum in Ecclesia, prius inauditum est, esse vitam æternam præter regnum cælorum, esse salutem æternam præter regnum Dei. Primò vide, frater, ne fortè hinc consentire nobis debeas,

beas, quisquis ad regnum Dei non pertinet, eum ad damnationem sine dubio pertinere. Venturus Dominus, & judicaturus de vivis & mortuis, sicut Evangelium loquitur, duas partes facturus est, dextram, & sinistram. Sinistris dicturus: *Ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus.* Dextris dicturus: *Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi.* Hæc regnum nominat, hæc cum diabolo damnationem. Nullus relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes. De vivis & mortuis judicabitur: alii erunt ad dextram, alii ad sinistram: non novi aliud. Qui inducis medium, recede de medio: non te offendet qui dextram quaerit. Et te ipsum admoneo: recede de medio, sed noli in sinistram. Si ergo dextra erit & sinistra, & nullum medium locum in Evangelio novimus; ecce in dextra regnum cælorum est: *Percipite* inquit, *regnum.* Qui ibi non est, in sinistra est. Quid erit in sinistra? *Ite in ignem æternum.* In dextra ad regnum, utique æternum; in sinistra in ignem æternum. Qui non in dextra, proculdubio in sinistra: ergo qui non in regno, proculdubio in igne æterno. Certè habere a potest vitam æternam, qui non baptizatur? Non erit in dextra, id est, non erit in regno. Vitam æternam computas ignem sempiternum? Et de ipsa vita æterna audi expressius, quia nihil aliud est regnum quam vita æterna. Prius regnum nominavit, sed in dextris; ignem æternum in sinistris. Extrema autem sententia, ut doceret quid sit regnum, & quid sit ignis æternus: *Tunc, inquit, abibunt*

Math. 25.
33.

Inter dextram ad regnum Dei pertinentium, & sinistram damnatorum nullus medius locus.

ER 2

a Editi, non potest. Abest non à MSS.

CAPUT IV.

bunt isti in ambustionem æternam, justi autem in vitam æternam. * ECCE exposuit tibi quid sit regnum, & quid sit ignis æternus; ut quando confiteris parvulum non futurum in regno, fatearis futurum in igne æterno. Regnum enim cælorum est vita æterna.

Exclusio-
ni à regno
Dei con-
juncta mes-
se pœnam
ignis æter-
ni.

4. Nec aliud etiam Apostolus Paulus, cum terreret homines, non parvulos, non baptizatos, sed scelestos, facinorosos, contaminatos, perditos; non eos terruit quod erunt in igne sempiterno, quod sine dubio ibunt, si non corrigantur: sed tantum terruit, quia in regno non erunt; ut cum viderint se perdere spem regni, non viderent esse consequentem nisi pœnam ignis æterni. *Nolite*, inquit, *errare: neque fornicatores, neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei possidebunt.* Non dixit: Illi & illi, tales & tales igni æterno torquebuntur; sed *regnum Dei non possidebunt.* Subtracta dextra, non remansit nisi sinistra. Unde autem evadunt ab igne sempiterno? Non ob aliud, nisi quia erunt in regno. Sequitur: *Et hæc quidem fuistis.* Et unde jam non sunt? *Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini nostri Jesu Christi, & in Spiritu Dei nostri. In nomine Domini nostri Jesu Christi.* * *Non enim est aliud nomen sub cælo, in quo oportet salvos fieri nos, nos omnes, pusillos cum magnis. Si autem salvos fieri oportet nos in hoc nomine; sine hoc nomine proculdubio nec salus erit, quæ sine Christo promittitur parvulis. Pace eorum dicam, qui cuiquam salutem promittit sine*
Chris-

1. Cor. 6.
9. &c.

* Act. 4. 12.

Christo, nescio utrum ipse salutem habere possit in Christo.

5. DEINDE quærimus ab eis: Quid si aliquis dicat, parvulos merito innocentiae suæ, sicut dicitis, atque immunitatis ab omni delicto, non solum habituros salutem & vitam æternam, sed & regnum Dei; unde apud vos definitum certumque est, sine baptismo regnum Dei non habituros parvulos; ut divideretis eis pro arbitrio vestro, non adjutores parvulorum, sed oppressores miserorum; ut divideretis eis pro arbitrio vestro, & daretis eis salutem & vitam æternam præter regnum cælorum? Alius benevolentior vobis & misericordior, & ut putatis, justior, totum eis dabit, & vitam æternam & regnum cælorum. Istum quomodo superabitis? Quoniam vos aliquando contra evidentissimam auctoritatem ratiocinatio humana delectat, proferre ipsam regulam rationis vestræ, & asserite, quantis viribus valueritis, unde vincatur iste, qui parvulis propter merita innocentiae, propter nullam, sicut dicitis, culpam, hoc est, originale peccatum, dare voluerit etiam non baptizatis, non solum vitam æternam, verum etiam regnum cælorum: istum vincite. Ego sine præjudicio partes hujus parumper suscipio, & dicam quod ipse non sentio: sed admoneo vos, ut acriorem adversarium videatis.

6. Ecce existit nescio quis, & dicit: Parvulus non habens ullum omnino peccatum, nec quod sua vita contraxit, nec quod de vita primi parentis traxit, habebit & vitam æternam & regnum cælorum. * RESPONDETE, vincite hominem resistentem vobis, qui aliter dividitis. Vos enim dicitis: Vitam

EE 3

qui-

CAPUT V.
Pelagiana
vitæ æter-
næ & reg-
ni Dei dis-
tinctio pla-
ne arbitra-
ria.

Negato se-
mel origi-
nali pec-
cato pel-
agianos non
posse eum
vincere,
qui nolit
parvulos
excludi à
regno Dei.
* CAP. VI.

quidem habebit iste non baptizatus æternam, sed non habebit regnum cælorum. Ille contra: Imò & vitam, & regnum cælorum. Quare enim patrimonium regni cælorum abripis innocenti? A quo regnum cælorum non adquiritur, profectò magno bono fraudatur. Quæ est ista justitia? Dic, quare? Quid offendit parvulus non baptizatus, nullam habens culpam, nec suam, nec de parente tractam? Quid offendit, dic mihi, ut non intret in regnum cælorum, ut separetur à sorte sanctorum, ut sit exsul à societate Angelorum? Videris enim tibi misericors, quia non ei auferis vitam: damnas tamen, quem separas à regno cælorum. Damnas: non eum percutis, sed in exsilium mittis. Nam & qui exsulant, vivunt, si sani sunt: in doloribus corporis non sunt, non torquentur, non carceris tenebris affliguntur: hæc illis sola pœna est, non esse in patria. Si amatur patria, magna pœna: si autem non amatur patria, peior est cordis pœna. Parvum malum est in hominis corde, qui societatem non quærit sanctorum, qui non desiderat regnum cælorum? Si non desiderat, pœna est de perversitate: si autem desiderat, pœna est de fraudata caritate. Sed si, quod vis, parva sit pœna; & ipsa parva magna est, si nulla culpa est. Hic defende justitiam Dei. Quare vel parva pœna infligitur innocenti, in quo nulum invenitur omninò peccatum? Dic contra istum adversarium, qui parvulis non baptizatis, misericordia & justitia majore quàm tu, dare vult, non solùm vitam æternam, verùm etiam regnum cælorum, responde si potes, sed rationem affer: hac enim te gloriari delectat.

Ego

7. EGO istam quæstionem profundam sentio, & ad ejus fundum rimandum vires meas idoneas non agnosco. Libet me & hic exclamare quod Paulus: *O altitudo divitiarum!* Parvulus non baptizatus pergit in damnationem (Apostoli enim verba sunt: *Ex uno in condemnationem*) non satis invenio dignam caussam, quia non invenio, non quia non est. Ubi ergo non invenio in profundo * profundum, attendere debeo humanam infirmitatem, non damnare divinam auctoritatem. Ego prorsus exclamo, nec me pudet: *O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! quàm inscrutabilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei? Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula sæculorum.* Ego infirmitatem meam his verbis munio, & hac cautela circumseptus, adversus sagittas ratiocinationum tuarum muratus assisto. Sed tu, bellator, hoc est, fortis ratiocinator, huic responde, qui tibi dicit: Prorsus innocens parvulus, & immunis ab omni peccato, & proprio & originali, non solùm vitam æternam habebit, sed etiam regnum cælorum. Hoc est justum. Qui nihil mali habet, quare aliquid boni non habet? Sed scio, inquis. Unde scis? Quia Dominus dixit. Tandem venisti. Non ergo quia tu ratiocinaris, sed quia Dominus dixit. Laudo planè hoc, sanum est: sicut homo non invenisti rationem, fugis ad auctoritatem. Approbo, prorsus approbo. Bene facis: non invenis quid respondeas, ad auctoritatem fuge: non ibi te persequor, non

CAP. VII.

In quæstione de parvulis non baptizatis confugiendum ad auctoritatem divinam.

Rom. II.

33.

Rom 5.16.

* f. fundum.

Rom. XI.

33. &c.

inde expello ; imò fugientem recipio & amplector.

Sententia
Dominica
excludens
non bapti-
zatos à re-
gno Dei,
fatentibus
pelagianis.

* CAPUT
VIII.
Ephes. 6.
13.

Joan. 3.5.

8. Profer ergo auctoritatem, stemus in ea simul contra communem inimicum. Quia enim parvulus non baptizatus non intrat in regnum cælorum, & tu dicis & ego. Illi igitur communi adversario, qui dicit non baptizatum parvulum intraturum in regnum cælorum, resistamus ambo, & adversus ejus insidiosissima jacula scutum fidei proferamus. * CEDANT paulisper conjecturæ rationis humanæ, assumantur arma divina. *Assumite*, inquit Apostolus, *armaturam Dei*. Ecce simul dicamus huic homini: Christianus es? Christianus, inquit. Audi Evangelium, qui vis non baptizatos parvulos mittere in regnum cælorum, audi Evangelium: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum Dei*. Domini sententia est: huic non resistit, nisi non christianus. Repulsus est ille, remanet mihi tecum certamen: & fortè unde vicisti bono illius, inde bono vinceris tuo. Nam quem vicisti, si durus non est, docuisti. Noli ergo esse durus & tu: simul teneamus interim sententiam istam: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in regnum Dei*. Ideo, inquis, parvulo non baptizato polliceri regnum Dei non possum contra apertam Domini sententiam. Ecce quare dico: Regnum Dei non habebunt. Ecce quare dico: Ideo baptizandi sunt, ut habeant regnum Dei. Ideo dicis? Ideo, inquit. Vide tamen, propter illa quæ suprâ diximus, ne fortè non invenias vitam æternam præter regnum Dei. Multum enim aperta sunt dicta de duabus illis partibus, dextra & sinistra, ubi nullum in

in medio dedit locum vitæ sine regno. Parum te hoc corrigit? parum admonet? Ipsam mecum lectionem, unde hanc sententiam protulisti, paululum adverte.

9. Dixisti enim, te ideo regnum cælorum non baptizatis parvulis nolle promittere, quia sententia Domini aperta est: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in regnum cælorum*. Non ibi advertisti, cum quæreret Nicodemus, quomodo ista fierent, id est, quomodo renasceretur homo, quomodo denuò nasceretur; quoniam non potest utique iterum introire in uterum matris, & denuò nasci; quid audierit à Domino, quid audierit à magistro bono, quid audierit error à veritate? * INTER cetera enim ostendens quemadmodum fiat, etiam similitudinem posuit. Sed priùs ait: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit, filius hominis qui est in cælo*. In terra erat, & in cælo se esse dicebat; & quod est majus, in cælo filium hominis: ut unam demonstraret in utraque natura personam, & in eo quòd Dei Filius erat æqualis Patri, Verbum Dei in principio Deus apud Deum; & in eo quòd filius hominis erat, assumens animam humanam & carnem humanam, & indutus hominem, exiens ad homines: quia in hoc utroque non duo Christi sunt, nec duo filii Dei, sed una persona, unus Christus Dei Filius, idemque unus Christus, non alius, hominis filius; sed Dei Filius secundum divinitatem, hominis filius secundum carnem. Quis autem nostrum, qui parum advertimus, aut parum sapimus, non potiùs ita vellet distinguere, Filius Dei in cælo, & filius hominis in terra? Sed ne sic divideremus, & ita

Ex eadem
Evangelii
lectione
vincendi
pelagianis.
Joan. 3.5.

* CAP. IX.
Joan. 3.13.
Una in
duabus na-
turis per-
sona Chris-
ti, qui si-
mul in ter-
ra se esse
dicit & in
cælo.

ita dividendo duas personas induceremus: *Non adscendit in cælum*, inquit, *nisi qui de cælo descendit*, *filius hominis*. Filius ergo hominis descendit de cælo. Nonne filius hominis in terra factus est? nonne filius hominis per Mariam factus est? Sed, ò homo, noli, inquit, separare, quem volo copulare. Parum est, quia filius hominis descendit (Christus enim descendit; idemque filius hominis qui filius Dei est) sedet in cælo, qui ambulat in terra. In cælo erat, quia ubique est Christus, idemque Christus est & Filius Dei & filius hominis. Propter unitatem personæ in terra Filius Dei, propter eandem unitatem personæ esse probavimus in cælo filium hominis, ex his verbis Domini: *Filius hominis*, inquit, *qui est in cælo*. Propter unitatem personæ, nonne in terra constituto atque conspicuo Petrus dicit: *Tu es Christus Filius Dei vivi?*

Matth. x6.
17.

In cælum
solus Chris-
tus adscen-
dit.

*CAP. X.

10. Ergo discat Nicodemus quomodo fiat illud, quod ei minùs intelligenti, incredibile & quasi impossibile videbatur: *Nemo adscendit in cælum, nisi qui de cælo descendit*. *OMNES autem qui renascuntur, utique adscendunt in cælum: ceterorum nemo prorsus. Et omnes qui renascuntur, per gratiam Dei adscendunt in cælum: & *nemo adscendit in cælum, nisi qui de cælo descendit, filius hominis qui est in cælo*. Unde hoc? Quia omnes qui renascuntur, membra ipsius fiunt; & solus Christus de Maria natus unus est Christus, & cum corpore suo caput unus est Christus. Hoc ergo dicere voluit: *Nemo adscendit, nisi qui descendit*. Non ergo adscendit, nisi Christus. Si vis adscendere, esto in corpore Christi: si

Christi
membra
cum capite
unus Chris-
tus.

vis

vis adscendere, esto membrum Christi. *Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra corporis, cum sint multa, unum est corpus; sic & Christus: quia caput & corpus Christus*. Et quomodo fit hoc, adhuc quæramus. Latet quæstio, exaltatur illa profunditas.

Rom. 12. 4.

11. Christus peccatum non habet, nec originale traxit, nec suum addidit: extra voluptatem carnalis libidinis venit, non ibi fuit complexus maritalis: de Virginis corpore non assumpsit vulnus, sed medicamentum; non assumpsit quod sanaret, sed unde sanaret: quantum ad peccatum pertinet, dico. Solus ergo ille sine peccato: quomodo erunt membra ejus, quorum nullus est sine peccato? Quomodo? Audi similitudinem quæ sequitur: *Et sicut Moyses exaltavit serpentem in eremo, sic oportet exaltari filium hominis; ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam*. Unde tibi non videbatur peccatores homines posse fieri membra Christi, id est, illius qui nullum omninò haberet peccatum? Serpentis morsu movebaris: ideo crucifigitur Christus, ideo fundit sanguinem Christus in remissionem peccatorum; quia propter peccatum, id est, serpentis venenum: *Sicut exaltavit Moyses serpentem in eremo* (unde sanarentur qui in illo deserto à serpentibus mordebantur, & illum exaltatum adtendere jubebantur, & quisquis adtenderet, sanabatur) *sic oportet exaltari filium hominis, ut omnis qui credit in eum*, id est, qui adtendit exaltatum, qui non erubescit crucifixum, qui in cruce Christi gloriatur, *non pereat, sed habeat vitam æternam*. *Non pereat, unde? Credendo in eum*. Unde

Quomodo
Christi
membra
efiticimur.

Joan. 3.
14 & 15.

Fides in
Christum
necessaria
adsalutem.